

Konec vzpona KPI

Iz razpredelnice, ki jo objavljamo na tej strani, jasno izhaja, da se izidov zadnjih deželnih volitev v Italiji — volili so v vseh 15 deželah z navadnim statutom — lahko veselita glavna tajnika dveh političnih strank: De Mita za Kršč. demokracijo in Craxi za socialistično stranko. Slednji se izidov more veseliti tudi kot predsednik vlade, saj je ta izšla iz volilne preizkušnje okrepljena glede na lepo uveljavitev obeh glavnih strank vladne koalicije.

S temi volitvami se je dejansko prenehala vzpon — postopni, a trajni — komunistične partije, ki se je začel v šestdesetih letih in je dosegel višek lani, ko je KPI prehitela Kršč. demokracijo in dosegla na volitvah za evropski parlament 34,5 odstotka glasov, se pravi pol odstotka več kot demokristjani. Na nedeljskih deželnih volitvah pa je KPI obtičala pri 30,2 odstotka, kar predstavlja nazadovanje za 4,3 odstotka in 16 deželnih poslancev manj kot na volitvah leta 1980 (pri tem upoštevamo 8 poslancev strank PDUP, ki so po razpustitvi prešli v vrste KPI).

Rekli smo že, da izidi zadnjih volitev utrjujejo sedanjo petstrankarsko vladno koalicijo. S tem se po eni strani krepi možnost, da ostane socialist Craxi morda vso zakonodajno dobo (do leta 1988) ministrski predsednik, po drugi strani pa se nudi tajniku KD De Miti možnost, da z večjo upravičenostjo terja od vladnih zaveznikov, naj na skorajšnjih predsedniških volitvah podprejo demokristjanskega kandidata, in da tudi z večjo upravičenostjo zahtevajo, naj se oblika sedanje vladne koalicije na vsedržavni ravni razširi na deželno, pokrajinsko in občinsko raven. To bi imelo za posledico korenite spremembe v marsikaterem deželnem in zlasti občinskem odboru.

Ta sprememba postaja aktualna in se zdi, da je tudi laže izvedljiva, ker tudi izidi občinskih in pokrajinskih volitev kažejo na splošno nazadovanje KPI.

V tej zvezi je že zdaj gotovo, da v Rimu ne bo potrjen za župana predstavnik komunistične partije Vetere, saj je parti-ja izgubila precej glasov na občinskih volitvah in je Kršč. demokracija spet prva stranka v Rimu.

Glede na izid zadnjih volitev, ki za KPI nikakor ni ugoden, je treba pričakovati zelo živahne razprave znotraj osrednjega partijskega vodstva. Že zdaj je namreč slišati kritike na račun glavnega tajnika Natte, ki mu nekateri člani vodstva baje očitajo, da sta njegova taktika in strategija dejansko imeli za posledico, da se je parti-ja osamila, kar v politiki nikakor ni zdra-

nadaljevanje na 3. strani ■

ŠE VEDNO ZANEMARJAMO LASTNE INTERESE

Tudi ta volilna preizkušnja je za nami. Znani so vsi volilni izidi in je treba zdaj pričakovati silno živahne pogovore in ponekod težavna pogajanja za sestavo novih koalicij. V tem kratkem zapisu se bomo omejili le na pregled stanja v tistih volilnih enotah, ki pobljže zadevajo slovensko narodno manjšino.

Na Tržaškem volitve niso prinesle nobenega presenečenja, oziroma vidnejše spremembe v dolinski, repentabrski in zgoniški občini. Kot je bilo pričakovati, so povsod prodorno zmagale leve sile (KPI in PSI), medtem ko je Slovenska skupnost ohranila svoje dosedanje svetovalce. V Zgoniku in na Repentabru sta listi Slovenske skupnosti prepričali, da bi v upravo prišli predstavniki vsedržavnih italijanskih strank, katerih kandidatne liste so se letos prvič v povojni zgodovini udeležile občinskih volitev v teh dveh kraških občinah.

Stanje v dolinski občini se bistveno ni spremenilo v primerjavi s prejšnjimi volitvami, tako da ima KPI, 11 od skupnih 20 svetovalcev ter ima župan Švab zdaleč največ preferenc. Pri sestavi novega občinskega odbora ne bi smelo priti do sprememb, četudi se je socialistična stranka, zaveznica županove KPI okrepila tako v odstotkih kot po številu izvoljenih svetovalcev. Ne glede na to je treba ugotoviti, da morejo komunisti tudi sami upravljati občino, saj imajo absolutno večino v občinskem svetu.

Za našo narodno skupnost je po našem mnenju, da so bili na listi Frausin v Miljah izvoljeni štirje kandidati slovenskega materinega jezika od skupnih 15 svetovalcev, kolikor jih je bilo izvoljenih na tej listi. Nekoliko bolj zapleteno je stanje v devin-

ske-nabrežinski občini, kjer so komunisti, ki so bili in so še stranka relativne večine, izgubili enega svetovalca, medtem ko so socialisti napredovali za enega svetovalca in jih imajo tri kot Slovenska skupnost. Ta politična skupina je sicer občutno napredovala, kar se tiče števila glasov — tolikšnega števila glasov ni slovenska lista nikdar zbrala v povojni dobi — a je ostala pri svojih dosedanjih treh svetovalcih. Ponočno so se vrnili v občinski svet socialdemokrati, ki so očitno pobrali glasove Liste za Trst, saj je ta izgubila nad polovico glasov in ostala s samo enim predstavnikom v novem svetu.

Koalicija, ki je zadnja štiri leta vodila občino (KPI, Ssk in PSI), ima enako večino v občinskem svetu kot doslej (12 svetovalcev). Kot vedno v zadnjih 20 letih, bo tudi tokrat glavni in, po vsej verjetnosti, edini predmet razprave problem župana, ki bi moral tudi v novi mandatni dobi pripadati slovenski narodni skupnosti. To vprašanje je bilo vedno kočljivo, potem ko se je v znanih okoliščinah občutno spremenilo narodnostno ravnovesje v občini, kar tudi spoznamo z bežnim pregledom seznama novoizvoljenih občinskih svetovalcev.

Na Goriškem so zadnje volitve prinesle dve glavni spremembi, kar zadeva našo slovensko narodno skupnost. V oči pade predvsem zmaga komunistično-socialistične liste v Števerjanu, kjer je Slovenska skupnost izgubila občinsko upravo, ki jo je vodila ves čas po drugi vojni. V novi mandatni dobi bodo torej vse tri slovenske občine na Goriškem v rokah komunističnih in socialističnih upravnih koalicij, saj sta takšni koaliciji nesporni zmagoval-

dalje na 2. strani ■

DEŽELNE VOLITVE 1985

STRANKE	DEŽELNE 1985			DEŽELNE 1980			EVROPSKE 1984		POLITIČNE 1983	
	glasovi	%	sedeži	glasovi	%	sedeži	glasovi	%	glasovi	%
KD	11.223.284	35,0	276	11.154.642	36,8	290	9.907.043	33,0	10.289.994	32,6
KPI	9.686.140	30,2	225	10.027.146	32,7	241	10.359.829	34,5	9.863.564	31,2
PSI	4.267.959	13,3	94	3.851.980	12,7	86	3.397.026	11,3	3.608.292	11,4
PSDI	1.150.788	3,6	23	1.506.640	5,0	30	1.008.482	3,4	1.276.345	4,0
PRI	1.280.563	4,0	25	924.341	3,0	18	1.845.861	6,2	1.635.029	5,2
PLI	702.273	2,2	13	818.220	2,7	15	—	—	935.455	3,0
MSI-DN	2.087.404	6,5	41	1.787.386	5,9	37	1.886.087	6,3	2.088.115	6,6
DP	470.626	1,5	9	274.911	0,9	3	429.267	1,4	471.450	1,5
ZELENI	648.832	2,1	11	—	—	—	969.949	3,2	722.376	2,3
OSTALI	513.245	1,6	3	95.526	0,3	—	196.095	0,7	682.752	2,2

RADIO TRST A

■ NEDELJA, 19. maja, ob: 8.00 Radijski dnevnik; 8.30 Glasbene podobe; 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu; 10.30 Mladinski oder: »Max 14«, fantastična zgodba v 5 delih, ki jo je napisala Maja Okorn; 11.15 Glasbeni potpuri; 11.45 Vera in naš čas; 12.00 Kmetijski tednik; 12.30 Glasbeni potpuri; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Nediški zvon; 15.00-19.00 Šport in glasba ter prenosi z naših prireditev; 19.00 Radijski dnevnik.

■ PONEDELJEK, 20. maja, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Narodnozabavna glasba - Koledar; 7.40 Pravljičica; 8.00 Kratka poročila; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja: Ruggero Leoncavallo: Bohème (prvo in drugo dejanje); 11.35 Beležka; 12.00 Smer: slovenske gore; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Deželni zbori na letošnji reviji »Primorska poje«; 13.40 Glasbena priloga; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Otroški kotiček: »Ciciban, na dan, na plan!«; 15.00 Iz šolskega sveta; 16.00 Iz svetovne zakladnice pripovedništva; 17.00 Kratka poročila; 17.10 Mi in glasba: »Kogojevi dnevi '84: Slovenski oktet na Kontradi v Kanalu; 19.00 Radijski dnevnik.

■ TOREK, 21. maja, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Narodnozabavna glasba - Koledar; 7.40 Pravljičica; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Almanah: Med Brdi in Jadranom; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Oddaja za otroški vrtec; 10.20 S koncertnega in opernega repertoarja: Ruggero Leoncavallo: Bohème (tretje in četrto dejanje); 11.30 Beležka; 12.00 Filmskemu ustvarjanju naproti; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Povejmo v živo; 15.00 Mladi mladim; 16.00 Raziskovalno delo: Dolina '84; 17.00 Kratka poročila; 17.10 Mi in glasba: »Kogojevi dnevi '84«: Slovenski oktet na Kontradi v Kanalu; 18.00 Izvirna radijska igra: Dimitrij Kralj: »Pet kopalnic«; 19.00 Radijski dnevnik.

■ SREDA, 22. maja, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Narodnozabavna glasba - Koledar; 7.40 Pravljičica; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Gospodarska problematika; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.00 Oddaja za 1. stopnjo osnovne šole; 11.30 Beležka; 12.00 Liki iz naše preteklosti; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Deželni zbori na letošnji reviji »Primorska poje«; 13.40 Glasbena priloga; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Povejmo v živo; 15.00 Kocka na kocko; 16.00 Od Milj do Devina; 17.00 Kratka poročila; 17.10 Mi in glasba: trobentač Stanko Arnold, letošnji Prešernov nagajenec 18.00 Iz sence večnosti: Meyrinkov Golem: »Fantastika v starem getu«; 19.00 Radijski dnevnik.

■ ČETRTEK, 23. maja, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Narodnozabavna glasba - Koledar; 7.40 Pravljičica; 8.00 Kratka poročila; 8.40 Slovenske popevke; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.00 Oddaja za 2. stopnjo osnovne šole; 11.30 Beležka; 12.00 Sestanek ob 12h; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Povejmo v živo; 15.00 Diskorama; 16.00 Na goriškem valu; 17.00 Kratka poročila; 17.10 Mi in glasba: »Naša pesem 1984«: Partizanski zbor iz Ljubljane in zbor »Consortium musicum« iz Ljubljane; 18.00 Četrtekova srečanja: »Šivala je deklina zvezdo, oj, zvezdo rdečo ko kri...«; 19.00 Radijski dnevnik.

■ PETEK, 24. maja, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Narodnozabavna glasba - Koledar; 7.40 Pravljičica; 8.00 Kratka poročila; 8.40 Slovenske popevke; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.00 Oddaja za srednjo šolo; 11.30 Beležka; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Zbor »Koča Kolarov« iz Zrenjanina; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Povejmo v živo; 15.00 V svetu filma; 16.00 Iz zakladnice pripovedništva; 17.00 Kratka poročila; 17.10 Nabožna glasba; 18.00 Kulturni dogodki; 19.00 Radijski dnevnik.

■ SOBOTA, 25. maja, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Narodnozabavna glasba - Koledar; 7.40 Pravljičica; 8.00 Kratka poročila; 8.40 Slovenske popevke; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Flavtistka Erika Slama in čembalistka Rosanna Posarelli v Gallusovi dvorani v Trstu; 11.10 Mešani zbor »Hrast« iz Doberdoba; 12.00 »Bom naredu st'zdice, čjer so včas' b'le« - glasnik Kanalske doline; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Otroški kotiček; 15.00 Swing-time; 16.00 Človek v sodobnem svetu; 17.00 Kratka poročila; 17.10 Mi in glasba: sklepna revija glasbenih šol Primorske 20. marca letos v gledališču »France Prešeren« v Boljuncu; 18.00 Dramska vetrovnica: »Smeh na domačih tleh«, pripravlja Lelja Rehar,

Še vedno zanemarjamo...

■ nadaljevanje s 1. strani

ki tudi v Doberdobo in Sovodnjah, čeprav je v tej občini na teh volitvah začela prvič nekoliko nevarneje ogrožati vodilno koalicijo Slovenska skupnost. Občinske volitve v goriški občini so se s stališča slovenske narodne manjšine nekoliko negativno zaključile, ker na listi KPI ni prodril noben slovenski kandidat. Potrjeni pa so bili ostali trije dosedanji slovenski predstavniki: Andrej Bratuž in Damjan Paulin za Ssk ter Marko Waltritsch za socialiste.

V videmski pokrajini sta bili potrjeni občinski listi v Grmeku in Špetru, neuspeh pa sta doživeli občinski listi v Reziji in Tipani. Volilni izidi v Benečiji, Reziji in Kanalski dolini zaslužijo in terjajo globljo proučitev, kar bomo opravili enkrat prihodnjič. Naj tu opozorimo, da so bili na pokrajinskih volitvah, ki so na Videm-

skem bile hkrati z občinskimi, izvoljeni kar štirje kandidati, doma iz Benečije. Ti so dosedanji župan v Špetru Marinič, izvoljen na listi PSI, Blazetič, izvoljen na listi KPI, Ciuch, predsednik Gorske skupnosti Nadiških dolin, izvoljen za Krščansko demokracijo, in mladi Mazzola, doma iz Podbonesca, za socialdemokrate. S temi ljudmi bo treba očitno voditi račune, ko se bo nadaljevala razprava o zakonski zaščiti naše manjšine.

Če strnemo svojo prvo sodbo o izidih zadnjih volitev, bi rekli, da niso povsem izpolnili naših pričakovanj, ker je tudi iz teh izidov jasno razvidno, da nekateri slovenski volivci in volivke pod vplivom tuje propagande ali pod vplivom okolja še vedno dajejo prednost problemom, ki se jih le teoretično tičejo, medtem ko žal grobo zanemarjajo lastne interese.

Zadnje volitve v ZRN

Rezultati zadnjih volitev v Porenju-Westfaliji, to je najbolj obljudeni nemški deželi, jasno nakazujejo nove razvojne težnje v zahodnonemški politični usmeritvi, ki bi lahko privedle do zanimivih rezultatov v teh dveh letih pred zveznimi volitvami ob koncu mandata koalicijske vlade med krščanskimi socialci in liberalci, kateri predseduje kancler Helmut Kohl. Socialnodemokratska stranka, ki jo vodi v tej deželi zelo priljubljeni Johannes Rau, je močno okrepila svoje položaje, saj je prejela dobrih 52 odstotkov glasov. Mnogi vidijo v tem tudi velik osebni uspeh nosilca socialnedemokratske liste, kar bi lahko privedlo to stranko, da ga kandidira na prvem mestu tudi na političnih volitvah leta 1987. Drugo pomembno dejstvo, na katerega opozarjajo politologi, pa je napredovanje liberalne stranke in nazadovanje ekoloških skupin takoimenovanih »zelenih«. Gre v bistvu za potrditev teženj, ki so postale razvidne pri letošnjih marčnih volitvah v Saaru. Liberalna stranka je od tedaj pod novim vodstvom ministra za gospodarstvo Martina Bangemanna doka-

zala, da je v Zvezni Nemčiji moč najti politični kotiček tudi za stranko, ki se uvršča bolj na desno od krščanskih socialcev. Nazadovanje »zelenih« pripisujejo težavam v vodstvu te stranke in pa dejstvu, da je socialnodemokratska stranka začela kazati večjo naravovarstveno zavzetost. Nazadovanje krščanskih socialcev, ki je privedlo kanclerja Kohla, da je po televiziji uradno priznal poraz svoje stranke, pripisujejo politični opazovalci njegovi stabilizacijski politiki na gospodarskem področju. Doslednost, s katero izvaja ta program, mu je odtrgala naklonjenost marsikaterega volilca.

—o—

Ob 30-letnici podpisa avstrijske državne pogodbe je predsedstvo Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije v posebni izjavi poudarilo, da Avstrija še ni izpolnila obveznosti, ki izhajajo iz pogodbe glede zaščite slovenske in hrvaške narodne skupnosti na Koroškem, Štajerskem in Gradiščanskem.

25 let organizacije EFTA

Na Dunaju so pred dnevi proslavili 25-letnico evropskega združenja za prsto trgovino-EFTA, ki je bila svoj čas ustanovljena kot nekakšna začasna organizacija držav, katere se konec 60-tih let niso pridružile Evropski skupnosti. Na slovesnosti sta spregovorila avstrijski kancler Sinozatz in njegov namestnik Steger. Članice EFTA imajo danes v svojih rokah kakih 6 odstotkov svetovnega izvoza, kar je sorazmerno veliko, če upoštevamo, da imajo te države skupno komaj 42 milijonov prebivalcev. Organizacija EFTA je s svojo temeljno usmeritvijo, se pravi z odpravo vseh trgovinskih omejitev znotraj skupnosti, navzven pa s popolno samostojnostjo članic, pripomogla k razvijanju blagovne menjave med državami članicami.

Slovesnosti na Dunaju se je udeležil tudi član jugoslovanske zvezne vlade Lju-

bomir Baban. Med organizacijo EFTA in Jugoslavijo obstaja poseben gospodarski sporazum.

—o—

OSTANETA V JEČI

Beneško sodišče je zavrnilo prošnjo, ki so jo vložili branilci generala Mingarellija in polkovnika Chirica, naj se jima prizna začasna svoboda, ali vsaj hišni pripor. Visoka karabinjerska častnika sta bila aretirana 25. aprila po nalogo beneškega preiskovalnega sodnika Cassona v zvezi s pokolom pri Petovljah. Obtožena sta, da sta dajala potuho in uničila nekatere listine v zvezi s preiskavo o pokolu pri Petovljah, kjer je 30. maja 1972 eksplodiral avtomobil in ubil tri orožnike. Mingarelli in Chirico sta tenutno v zaporu v Benetkah, oziroma v Bellunu.

Prejeli smo

Ob 40-letnici slovenskega radia

Stirideset let slovenskega radia v Trstu. Priti moramo prav do take okrogle obletnice, da se malo zamislimo nad tem, kar nam radio pravzaprav pomeni.

K razmišljanju o tem me je spodbudila tudi oddaja V živo, ki jo je pripravil v petek, 3. maja, Saša Martelanc in pa zapis v jutranjih poročilih v nedeljo, 5. maja, spet izpod peresa Saše Martelanca. Tudi v meni je živo vstal spomin na tiste prve čase oddajanja Radia Trst 2, pozneje Radia Trst A. Kakšna je bila ljubezen in navezanost poslušalcev na postajo, na napovedovalce, na igralce Radijskega odra, kako so bila poslušana poročila tu in v Sloveniji, do koder je segel glas postaje, to si sploh ne moremo predstavljati. V oddaji in zapisu je to prišlo še premalo do izraza.

Še danes se mi toži po tistih igrah, ob katerih sem preživela cele večere. Morda so bile na hitro pripravljene, skromno opremljene, kot je nekdo rekel v omenjeni oddaji, a vse so imele neko sporočilo, vse so poslušalcem nekaj povedale. Danes pa so marsikdaj dramske izvedbe tehnično perfektno, a ne povedo poslušalcu ničesar.

Bilo je to po fašističnem in vojnem obdobju, ko je le malokdo znal pravilno govoriti in pisati, a kako so se vsi trudili za lep in čist jezik! Se mi le zdi, da je bila skrb za lepo slovenščino takrat večja, kot je danes?

In poročila! Bila so glas svobodnega sveta, nikoli politiziranje, vedno informacija z mero in okusom, ki včasih današnjim poročilom manjkata.

Ali morda idealiziram preteklost? Morda, a vem, da mnogi čutijo tako kot jaz. Zato se s hvaležnostjo spominjam vseh, ki so postavili temelje naši radijski postaji. Njihovo delo bi bilo treba ovrednotiti in osvetliti. Našemu Radiu Trst A pa seveda želim srečno v peto desetletje!

Anica Sedmak

Kongres jugoslovanskih pisateljev v Novem Sadu

Prejšnji mesec je v Novem Sadu potekal kongres jugoslovanskih pisateljev, za katerega je v javnosti vladalo izredno zanimanje. Kot je bilo pričakovati, so se referati in ustne razprave v glavnem dotikali perečih vprašanj sedanjega trenutka v Jugoslaviji, npr. mednarodnih odnosov, ustvarjalne svobode, šolstva, gmotnih razmer v književnosti ipd. Kongresa se je udeležilo tudi slovensko zastopstvo in prav iz njegovih članov je bil izvoljen novi predsednik pisateljske zveze, primorski rojak pesnik Ciril Zlobec.

Ob koncu kongresa so pisatelji objavili posebno poročilo javnosti, v katerem že v začetku opozarjajo na nevarnost naravnega onesnaževanja v svetu in doma. Kritični so tudi do tistih, ki zanikujejo pomen pripadnosti človeka nekemu narodu, hkrati pa so proti vsakršnemu zapiranjju in se zavzemajo za čim tesnejše stike med narodi, pri čemer igra kultura in še posebej prevajalska dejavnost zelo važno vlogo. Nadalje zahtevajo jugoslovanski pisatelji čimvečjo ustvarjalno svobodo in ob tem poudarjajo: »Svoboda ustvarjalnosti je geslo in cilj sleherne družbe, ki se ne čuje sprijazniti z njenimi nujnosti in ki računa na napredek in prihodnost. Zato zahtevamo odpravo člena kazenskega zakona o verbalnem deliktu, pa tudi to, da se iz prakse izloči načelo o moralno-politični neoporečnosti.«

V naslednjih točkah sporočila se pisatelji zavzemajo za čim širšo dostopnost knjig med ljudstvo, zato naj bi njihova cena ne bila pretirano visoka, potrebno pa bi bilo tudi zvišati honorarje piscem. Jugoslovanski pisatelji so kritični tudi do šolskih programov, zlasti v srednjem šolstvu, kjer so zgodovina, filozofija, glasba, slikarstvo, jezik in književnost dobili mesto stranskih predmetov. Ob tem slikovito ugotavljajo: »Namesto da bi se mladi učili misliti in čutiti, današnji pouk ustvarja jec-ljajoče generacije. Pomanjkanje vizij in

vizionarjev je največja nesreča, ki lahko doleti družbo. Taka družba je brez prihodnosti in brez sedanosti (...) Namesto skupnih jeder, ki so bila izraz naših delitev, poiščimo prostor za jedrnatost v tistem, kar je najboljšega v duhovni dediščini in sodobnem ustvarjanju vseh naših narodov in narodnosti.«

Kakor so poročala sredstva javnega obveščanja, so bili posegi razpravljavcev na kongresu zelo različni, nekateri med njimi tudi dogmatski in unitaristični, a je nazadnje prevladala, kot je razvidno iz sklepne poročila, trezna presoja, kar je gotovo rezultat strpnega in demokratičnega soočenja mnenj.

—o—

SLOVENSKI VRTCI IN NJIHOV POMEN V ZAMEJSTVU

Slovenski raziskovalni inštitut in Sindikat slovenske šole sta za danes, četrtek, 16. maja, pripravila nadvse zanimiv posvet na temo »Predšolska vzgoja na dvojezičnem območju v Italiji« in podnaslovom »aktualna vprašanja slovenskih otroških vrtcev«. Posvet se bo začel ob 15. uri v mali dvorani Kulturnega doma v Trstu. Uvodoma bodo poklicani strokovnjaki poročali o »Pomenu slovenskih vrtcev v Italiji«, o »Demografskih osnovah in perspektivah« glede na vpis otrok v slovenske vrtce, analizirali pa bodo tudi sedanje stanje. Sledila bo razprava.

Nedvomno gre za zelo zanimivo pobudo, o kateri pa bomo kaj več poročali v naslednji številki.

KONEC VZPONA KPI

■ nadaljevanje s 1. strani

vo, tem manj v Italiji, kjer nobena politična sila ne more niti zdaleč računati na absolutno večino glasov. Zato niso izključene kake spremembe v samem partijskem vrhu, čeprav je malo verjetno, da bi prišlo do kakih korenitih preobratov.

Izidi nedeljskih volitev bodo prav gotovo vplivali predvsem na skorajšnjo izvolitev predsednika republike, na bližnji referendum o premični lestvici — Craxi vztraja, naj se najde način, da se referendum prepereči — in na odnose med strankami vladne koalicije, ki so postali že zdaj silno bolj sproščeni, kar gotovo pozitivno vpliva na ohranitev same koalicije.

—o—

Ameriški predsednik Reagan je pismeno pozval sovjetskega voditelja Gorbačova, naj odredi osvoboditev interniranega Nobelovega nagrajenca Saharova in naj dovoli njegovi ženi, da se zdravi v tujini.

—o—

Prodaj Sveto pismo, monumentalna izdaja v četvercu (cm 22x29). Izdala ga je Mohorjeva družba v Celovcu. Staro zavezo je priredil in komentiral dr. Frančišek Lampe l. 1894, Novo zavezo pa dr. Janez Ev. Krek l. 1903. Skupno 2384 strani v štirih vezanih knjigah z več kot 700 originalnimi ilustracijami. Mojstrsko delo slovenske nabožne literature. Za informacije telefonirati na (040) 410547.

30-letnica avstrijske neodvisnosti

Avstrija te dni proslavlja 30. obletnico svoje neodvisnosti. 15. maja 1955 so namreč na Dunaju proglasili svojo nevtralnost po švicarskem vzorcu. Avstrija ima zato prijatelje tako na Vzhodu kot na Zahodu. Ameriški predsednik Reagan je poslal predsedniku avstrijske republike Kirchschrägerju pismo, v katerem čestita avstrijskemu ljudstvu, ki je znalo usmeriti svojo svobodo v izgradnjo močne, enotne in gospodarsko uspevajoče državne tvorbe. Obenem pa ameriški predsednik opozarja, da je Avstrija otipljiv primer, ki jasno kaže, kako je moč s potrpežljivostjo, odločnostjo in trdno voljo doseči dobre rezultate pri pogajanjih med Vzhodom in Zahodom. Svojo poslanico končuje z izrazi zadovoljstva, ker lahko prišteva Avstrijo v skupino prijateljskih držav. Podobne poslanice je Kirchschräger prejel tudi od drugod. Še zlasti značilna pa je voščilna poslanica, ki jo je zveznemu kanclerju Fre-

du Sinowatzu poslal ministrski svet Sovjetske zveze. V njej opozarja na pomembnost pogodbe o avstrijski nevtralnosti za mir in varnost v Evropi. Ob koncu poslanice se Sovjetska zveza zavzema za nadaljnje miroljubno sodelovanje med obema državama.

Proslave pomembne obletnice pa motijo doma polemike v zvezi z vladno odločitvijo o posodobljenju avstrijskih oboroženih sil, ki nimajo vsekakor ofenzivne sposobnosti, saj državna pogodba prepoveduje orožje, ki bi ne bilo zgolj obrambno. Avstrijska vojska je zato brez raket in celo domet njenih topov ne preseže 30-ih kilometrov. Polemikam botruje v glavnem odločitev, da se letalske sile posodobijo z nakupom 24 švedskih bojnih letal za prestrazanje tujih letal, ki marsikdaj kršijo avstrijski zračni prostor. Izbira švedskih strojev očitno ni naključna, saj gre za državo, ki je prav tako nevtralna.

Spominski koncert v Gallusovi dvorani

Smrt prof. Erminija Ambrozeta in gojenke Jožice Lasič pred devetimi leti je močno prizadela vso slovensko javnost in še posebej vse zamejsko glasbeno življenje, saj je bil prof. Ambrozet eden najspodobnejših klavirskih pedagogov naše Glasbene matice. Jožica Lasič pa se je razvijala v zelo perspektivno pianistko. Umrla sta pred devetimi leti, ko sta se vračala z glasbenega tekmovanja v Jugoslaviji.

Večer, priredili so ga v petek, 10. maja, je začela prof. Xenia Brass, ki je povedala nekaj priložnostnih misli, sledil pa je koncert sedmih pianistov, gojencev Glasbene matice. Predstavili so se s pestrim in zanimivim sporedom.

Nastopili so Tjaša Bogatec, Janja Šuligoj in Aljoša Starc iz razreda prof. Ravla Kodriča, Elizabeta Ciacchi iz razreda prof. Xenie Brass, Beatrice Zonta in Vesna Zupin iz razreda prof. Aleksandra Rojca ter Damjana Kralj iz razreda prof. Neve Merlak-Corrado.

Izvajalci so nastopili z deli Hačaturjana, Planinška, Skrjabina, Chopina, Ravela, Margoleja, Viozzija in Manzina.

Nedvomno je bil z glasbenega vidika to zanimiv in lep večer. Gotovo pa je tak koncert tudi najlepši način, da se Glasbena matica in njeni gojenci spomnijo prof. Erminija Ambrozeta in Jožice Lasič.

—o—

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE V TRSTU

ANDERSEN - KOŠUTA
SNEŽNA KRALJICA
pravljica

v ponedeljek, 20. maja ob 9. uri v DOMJU (osnovna šola); ob 10.30 v RICMANJIH (osnovna šola)

v torek, 21. maja ob 9. uri na OPCINAH (osnovna šola)

v sredo, 22. maja ob 9. uri v BORSTU (osnovna šola); ob 10.30 v MAČKOLJAH (osnovna šola)

v četrtek, 23. maja ob 9. uri na OPCINAH (vrtec); ob 10.30 na REPENTABRU (osnovna šola)

v petek, 24. maja ob 10. uri v MILJAH (Slovenski center)

PREJELI SMO:

Pokrajinsko tajništvo Slovenske skupnosti o volilnih izidih

Že prvi pregled volilnih izidov v okoliških občinah na Tržaškem dokazuje, da je Slovenska skupnost ohranila ali povečala svoje glasove, kar pomeni, da se znatno število slovenskih volivcev pripozna v samostojni slovenski stranki in sprejema njen program, katerega izvajanje zahteva značajnost in trdno narodno zavest mimo morebitnih trenutnih koristi. To pride v poštev še posebno v občinah z večinskimi volilnimi sistemom, kjer moč stranke ne pride do izraza v številu izvoljenih predstavnikov glede na prejeto število glasov. Tako ima Ssk v Zgoniku in na Repentabru tri izvoljene svetovalce, po poročnem sistemu pa bi ji pripadalo dosti več. Poleg tega osebne preference posameznim kandidatom ne pridejo v poštev kot glas listi. Zato število glasov listi kot taki ne odraža dejanskega števila volivcev, ki so ji s preferencami zaupali svoj glas.

V obeh občinah s poročnim volilnim sistemom, tj. v Dolini in Devinu-Nabrežini, je Ssk trdno ohranila po tri svetovalce. Poudariti je treba, da je Ssk v devinsko-nabrežinski občini znatno povečala svoje glasove in se približala četrtemu mandatu. Vsekakor je jeziček na tehtnici pri oblikovanju nove upravne večine v tej občini.

Iz pregleda volilnih programov in izidov jasno izhaja, da samostojna slovenska stranka opravlja nenadomestljivo vlogo v tukajšnjem političnem življenju, zlasti kar zadeva reševanje manjšinske problematike ter ohranitev in razvoj slovenskega življenja na teh tleh.

Ssk bo v prihodnjih dneh natančno preučila celotno sliko volilnih izidov in določila smernice za nadaljnje delo njenih izvoljenih predstavnikov v okviru novoizvoljenih občinskih svetov v posameznih občinah.

Pokrajinsko tajništvo Ssk izraža zadovoljstvo nad doseženimi volilnimi izidi in se iskreno zahvaljuje vsem volivcem za izkazano zaupanje stranki in njenemu programu, kakor tudi se zahvaljuje kandida-

tom, sekcijam v posameznih občinah, mladinski sekciji ter aktivistom za opravljeno delo pri izpeljavi volitev.

—o—

Izidi občinskih volitev

DEVIN - NABREŽINA

STRANKE	OBC. 1980	%	DEZ. 83	OBC. 85	%
KPI	1638	29,19	1609	1456	24,75
PSDI	215	3,83	170	272	4,62
MSI	247	4,40	328	355	6,03
PSI	577	10,24	542	816	13,87
Ssk	725	12,92	841	915	15,55
LpT	668	11,91	580	273	4,64
PLI	53	0,94	12	114	1,93
PRI	102	1,82	188	240	4,08
KD	1386	24,70	1216	1371	23,31
PNP	—	—	53	69	1,17

SKUPNO 5881

ZGONIK

STRANKE	OBC. 1980	%	DEZ. 83	OBC. 85	%
NL	649	57,18	—	713	54,34
MSI	—	—	46	66	5,03
LpT	—	—	124	60	4,57
PSDI	60	5,28	20	52	3,96
Ssk	236	20,80	262	236	17,99
PLI	43	3,78	13	22	1,5
KD	147	12,96	121	163	12,00
KPI	—	—	616	—	—
PSI	—	—	114	—	—
PRI	—	—	52	—	—

SKUPNO 1312

DOLINA

STRANKE	OBC. 1980	%	DEZ. 83	OBC. 85	%
KPI	2151	50,54	2086	2032	46,82
MSI	—	—	71	89	2,05
LpT	—	—	245	103	2,37
PSDI	187	4,39	84	137	3,15
Ssk	614	14,42	659	600	13,82
PLI	62	1,45	29	14	0,32
PRI	46	1,08	66	59	1,35
KD	640	15,03	539	664	15,29
PSI	556	13,06	411	642	14,79

SKUPNO 4340

REPENTABOR

STRANKE	OBC. 1980	%	DEZ. 83	OBC. 85	%
NL	266	54,28	—	251	48,27
MSI	—	—	37	37	7,12
PSDI	33	6,75	2	15	2,12
LpT	—	—	39	11	2,88
Ssk	146	29,79	148	145	27,88
KD	—	—	61	54	10,38
KPI	—	—	199	—	—
PSI	—	—	48	—	—
PRI	—	—	15	—	—
PLI	45	9,18	10	7	1,35

SKUPNO 520

MILJE

STRANKE	OBC. 1980	%	DEZ. 83	OBC. 85	%
KPI	4716	47,02	4421	4749	47,02
MIT	—	—	181	182	1,80
MSI	198	1,97	303	318	3,15
LpM	1813	18,07	1146	839	8,31
PSDI	346	3,45	288	308	3,05
PRI	283	2,82	333	329	3,26
PSI	591	5,98	593	823	8,15
PLI	—	—	139	87	0,86
KD	2082	20,75	2066	2464	24,40

SKUPNO 10.099

Tržaški oktet za sklad »Mitja Čuk«

V cerkvi Marije Magdalene v Bazovici je bila v četrtek, 9. maja, pomembna kulturna in človečanska prireditve. Tržaški oktet je priredil koncert za sklad »Mitja Čuk«. Kot je znano, je to sklad, ki si prizadeva pomagati slovenskim otrokom, ki imajo oviran razvoj.

Plemenita pobuda je doživela velik odziv pri občinstvu, saj se je cerkev napolnila s poslušalci.

Tržaški oktet se je predstavil z dobrim in temeljito pripravljenim sporedom. V prvem delu so bili na vrsti gregorijanski spev »Alleluja - Deus judex«, sledil je motet G. P. Palestrine »O Domine Jesu Christe«, in štirje moteti Jakoba Gallusa, za katere velja povedati, da so jih pevci Tržaškega okteta zelo ubrano in dovršeno podali. Nato so zapeli še skladbo S. Schubert-

ta »Heilig ist der Herr«, »Antifono« P. I. Čajkovskega, »Heruvimska pesem« Dvoveckija in še »Signore delle cime« B. De Marzija. Glede na zvočnost in interpretsko občutljivost tega tržaškega vokalnega ansambla je ta prvi del bil na najvišji ravni.

Drugi del sporeda je bil posvečen slovenskim pesmim in pesmim drugih narodov. Začeli so s Prelovčev »Oj, Doberdob«, sledile so še »Grmada kres« Z. Hareja, benečanska ljudska v priredbi Hvalice »Sviet Lienart« in »Da höra ta Čaninawa« rezijanska, v priredbi V. Voduška. Sledile so dalmatinska »Eto pletem mrižu svojo« v priredbi U. Vrabca, češka ljudska »Jaku sem si ...«, škotska »Auld lang syne«, znana ruska »Odnovzvučno gremi kolokoljčik« in za zaključek še živahna anglo-kanadska »Vive l'amour«.

RAZSTAVA MLADINSKIH KNJIŽNIH ILUSTRACIJ V LAŠKEM

Občini Doberdob in Ronke, Javno večnamensko kulturno središče in še druge občine s Tržiškega pripravljajo ob koncu šolskega leta razstavo mladinskih knjižnih ilustracij.

Od 17. maja do 19. junija bodo na ogled v sedmih različnih krajih, v Doberdobu, Foljanu, Štarancanu, Ronkah, Špetru ob Soči in Zagraju, originalni avtorski listi Kamile Volčanšek in Kostje Gatnika, ki sta že opremila številne slovenske publikacije za otroke in za to prejela vrsto uglednih priznanj.

V okviru razstave prirejata dvojezična knjižnica iz Romjana in občinska knjižnica iz Doberdoba, v petek, 17. maja, srečanje obeh ilustratorjev iz Ljubljane z učenci tamkajšnjih osnovnih šol.

Vedno 17. maja, bo ob 19. uri tudi uradno odprtje razstave ob prisotnosti avtorjev v doberdobski občinski knjižnici.

Kdor se zanima za ogled razstave (razredi in šole s Tržiškega in Goriškega. itd.), dobi vse potrebne informacije v dvojezični knjižnici v Romjanu, ki je odprta ob ponedeljkih, sredah in petkih od 15.30 do 18.00 (tel. 0481/777122).

—□—

Izidi občinskih volitev OBČINA GORICA

Stranka	Občinske 1985	Svet. mesta	Občinske 1980	Svet. mesta
KPI	4.395	6	4840	7
Upok.	380	—	—	—
PRI	1641	2	1290	1
PLI	957	1	1144	1
MSI	2393	3	2075	3
PSI	2405	3	2234	3
PSDI	2.646	4	3391	5
Ssk	1437	2	1651	2
Zeleni	1089	1	—	—
KD	12427	18	12738	18
Mov. Friuli	205	—	—	—

—□—

KONCERT ZA SLOVENCE V MILANU

V nedeljo, 19. maja, bo cerkveni pevski zbor Sveti Jernej z Opčin gostoval pri Slovencih, ki prebivajo v Milanu in bližnjih krajih. Pel bo pri sveti maši v cerkvi svetega Tomaža in imel nato v isti cerkvi koncert posvetnih pesmi.

Cesarjevi filmi prvič na Laškem

V sredo, 8. maja, se je v prostorih krožka »ACLI« v Ronkah tržaški kinoamaterski umetnik Sergij Cesar srečal s tamkajšnjimi Slovenci.

Predstavil je najprej nekatere »stare« dokumentarce kot »Kamniti kruh« in »Balada«, kjer prikaže težko delo kamnarjev na slovenskem ozemlju in filmsko »interpretacijo« ene Kosovelovih poezij.

Nato smo videli benečansko pustovanje v Črnem Vrhu (Montefosca) in svojevrsten dokumentarec o Japonski. Kot višek večera pa smo si ogledali še tri žanrsko-eksperimentalne filme. Po vrstnem redu so to

bili »dokumentarec« o slovenski tržaški zgodovini prej, med in po drugi svetovni vojni. Sledil je nato »Skupni obed na prostem društva zamejskih likovnikov« in najnovejše umetniško delo »Maske«, kjer smo uživali ob neopisljivih vizualnih in akustičnih učinkih.

obrazložil svoje delovanje. Po filmu pa je odgovarjal na morebitna vprašanja. Nedvomno je bil to zelo zanimiv in uspešen večer. Zbrano občinstvo pa se je filmskemu umetniku zahvalilo s toplim ploskanjem.

K. M.

Priprave na letošnje tekmovanje Seghizzi

Priprave na letošnje tekmovanje pevskih zborov »C. A. Seghizzi« v Gorici so v polnem teku. Organizatorji pa so za letošnje zborovsko manifestacijo pripravili nekaj novosti. Najpomembnejša je, vsaj kar se nas Slovencev tiče, ta, da bodo ob tekmovanju pevskih zborov, priredili tudi tekmovanje med manjšimi vokalnimi skupinami, kot so to okteti, kvinteti itd. Tako bo konec avgusta in v prvih dneh septembra v Gorici zadonela tudi slovenska pesem, saj se je prijavilo več podobnih pevskih komornih ansamblov.

Kot novico naj povemo tudi, da so pri pevskem društvu »C. A. Seghizzi« poskrbe-

li za ureditev bogatega notnega fonda, ki so ga nabrali v več kot dvajsetih letih prirejanja tekmovanja. Uredili in katalogizirali so nad dvajset tisoč skladb, ki so seveda na razpolago vsem, ki bi radi razgibali ali obnovili svoj repertoar.

—o—

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE V TRSTU

ANTON TOMAŽ LINHART

Ta veseli dan ali Matiček se ženi
komedija v dveh delih (petih slikah)

v nedeljo, 19. maja ob 20. uri v ZAVODU ZA SLOVENSKO IZOBRAŽEVANJE V SPETRU SLOVENOV

ZAHVALA

Ganjeni ob tolikšnem izrazu sožalja ob prerani smrti

Mira Corsija

se zahvaljujemo gg. duhovnikom, g. Žbogarju, g. Rijavcu, g. Gerdolu, mons. Močniku, g. Humarju in g. Simčiču, dr. Dolharju za poslovilne besede, ravnateljem, predsednikom zavodskih svetov, učnemu in neučnemu osebju ter dijakom slovenskih šol v Gorici, Športnemu združenju Dom - košarkarska sekcija, vsem prijateljem in znancem, darovalcem cvetja in v dobre namene ter pevkam.

MAJDA, MARKO IN OSTALI SORODNIKI

Gorica, 16. maja 1985

Števerjanski Vestnik nekoč in danes

Vsako društvo, vsaka ustanova, vsaka politična skupina in stranka ima lastno glasilo, v katerem izraža svoja mnenja in objavlja poročila v zvezi z različnimi dogodki.

Števerjansko društvo »F. B. Sedej« je bilo do leta 1969 brez takega glasila. Ker so se člani društva zavedali, da je delovanje društva brez glasila zelo okrnjeno, so sklenili, da bodo sestavili in mesečno izdajali lastni časopis. Po raznih sejah so se odločili, naj bi bil to mesečnik z naslovom »Števerjanski vestnik«.

Prva številka glasila je izšla 1. jan. '69 in na uvodni strani beremo razloge, ki so privedli do ustanovitve vestnika:

Cemu Števerjanski vestnik?

Da bi čimbolj povezovali vse Števerjance ter jih obveščali o vsem, kar se tu godi,

smo se odločili, da bomo izdajali mesečnik na par straneh. Imenoval se bo ŠTEVERJANSKI VESTNIK. Sicer bo to skromen list, a upamo, da bo postal drag vsem Števerjancem.

Poleg raznih vaških in kulturnih vesti bo stalno prinašal obvestila, informacije, novice števerjanske občine, delavskega urada, pošte, trošarinskega urada, raznih organizacij in podobno. Zato upamo, da bo važen pripomoček vsem Števerjancem.

Poleg tega lahko vsakdo piše vanj. Prispevke naj pošlje na uredniški odbor. Vsak prispevek katerega koli Števerjanca bo dobrodošel.

PREDSEDNIK S.K.P.D.

»Franc B. Sedej«
Mirko Humar

Kakor je razvidno iz uvodnih misli, namerava Števerjanski vestnik vse obveščati o najnujnejših opravilih glede uprave na občini. Poleg tega pa seznaniti vaščane z različnimi prireditvami.

V zvezi z občinskimi zadevami beremo v Vestniku razne posvete in nasvete za kmete, kako morajo prijaviti vino, ravnanje in zakol prašičev, razna dovoljenja za osmice - »private« itd.

Poleg posvetovalnih strani je imel in ima Vestnik še zgodovinsko in športno stran.

Za zgodovinsko stran je skrbel prof. Rado Bednarik. V vsaki številki Vestnika je bilo napisano nekaj o nastanku in prvih zapiskih o Števerjanu. Zgodovina je bila kronološko zapisana iz številke v številko in je vsakič priobčila nekaj novega o tem briškem biseru.

Športna stran je bila in je še vedno dobrodošla, saj prav tu izvemo o raznih tek-

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Novo poglavje o zgodovini Slovencev

Studija o zgodovinski korenini Slovencev, ki jo je pod naslovom »Veneti, naši davni predniki?« (napisal J. Šavli) izdal pred kratkim v slovenski akademski dom Korotan na Dunaju, kot 10. številko »Glasa Korotana« (ureja rektor p. Ivan Tomažič), je med slovensko javnostjo doma in v svetu vzbudila veliko zanimanje. Tako je mogoče posneti iz pisemskih dogovorov, ki so dospeli od vseh strani na uredništvo »Glasa Korotana« na Dunaju. Nekaj primerov:

Poznani ljubljanski zgodovinar starejše generacije: »Prisrčna hvala za Vaše velikonočno presenečenje, 10. tako bogato številko Glasa Korotana«, ki sem ga takoj z velikim zanimanjem preletel ...« Nato navaja celo vrsto slovenskih imen po Alpah, ki to študijo dopolnjujejo.

Sodobni slovenski pisatelj: »Danes sem prejel zelo dragoceno razpravo-tezo ... Vse bom prebral, zelo pazljivo ... Glas Korotana postaja kvaliteta, pojem ...«

Koroška ljudska pesnica: »Vaš predgovor bi morali natisniti na tisoče izvodov in poslati med naše ljudi.«

Nemška zgodovinarica, ki se bavi z zgodovino Čehov in Slovkov: »Čestitam najiskrenejše, razprava je dobra in zelo potrebna publikacija.«

Poznani slovenski zdravnik: »Knjižico sem prebral v "enem kosu", saj se človek ne more ustaviti ... Z isto zavzetostjo, kot sem jo prečital sam, jo prebirajo tudi drugi ...«

Hrvaška zgodovinarica: »Prečitala sam to s velikim interesom i mislim, da je to znanstveni prilog, koji će imati znatan odjek ...«

Monsignor iz Rima: »Dobil sem Vašo knjigo in se veselim z Vami. Čestitam in napišite še kaj.«

Iz ZR Nemčije, slovenski izobraženec: »... razprava o Venetih je naravnost briljantna! Postati mora prelomnica v slovenskem zgodovinsko-pisateljskem delu.«

Slovenski znanstveni delavec, na bivanju v Moskvi: »Prišel sem do zaključka, da bi bilo potrebno objaviti Vaše delo v nemščini, angleščini, francoščini in srbohrvaščini ...«

Iz Kanade: »Veneti. Prav je, da se to vprašanje obnovi. Tudi to bo pomagalo postaviti nas malo više na lestvici evropskih narodov ... Poleg tega je Vaše razlaganje težko ovrgljivo ...«

Najde se tudi kak nasproten odmev, npr. od znanega slovenskega arheologa: »Z objavo te študije niste naredili nobene usluge slovenskemu narodu!«

Tudi takšno gledanje je mogoče razumeti, saj sta doslej ideologija velenemštva in panslavizma tako ohromili svobodno izmenjavo mnenj in gledanj na slovensko zgodovino, da se ta v bistvu ni dvignila iznad čitalniške ravni. Slovenski človek je prikazan kot nekakšno zgodovinsko hlapčevsko bitje, dasi je resnica prav nasprotna. Hlapčevska podoba, skovana zato, da bi vzbujala občutek manjvrednosti.

Kakor nam potrjuje sodobni avstronemški pisatelj, po materi slovenskega rodu: »Moja mati je celo igrala v neki igralski slovenski skupini. Bila je vedno ponosna, da ji je med vojno slovensčina toliko pomagala. Kot Slovenka pa se ni

čutila. Govorili so ji, da temu narodu sploh manjka narodna samozavest, ker svoje dežele, za razliko od Hrvatov in Srbov, nikoli ni branil v kakem boju ...«

Podoba, ki se še danes nahaja po slovenskih učbenikih. Celih 200 let vojn s Turki je prikazanih kot eno samo turško pustošenje. Zamolčani pa so porazi, ki so jih Slovenci zadali Turkom. In povsem slavna bitka pri Sisku 1593, ko je kakih 5.000 Kranjcev pod vodstvom grofa Andreja Turjaškega porazilo 20.000-glavo turško redno vojsko in še 18.000 pomožnih čet.

Slovensko zgodovinsko prepleta torej ideologija, katere namen je, da prikazuje Slovence v poniževalni luči, ne pa resnično pisanje zgodovine.

Tudi ko govorimo o Venetih, prednikih Slovencev, ne gre za kako ponavljanje trditve, ki so jih sprožili tk. avtohtonisti pred sto leti. Naj navedemo samo dve razpravi, ki kažeta, da je to vprašanje še vedno sodobno:

— Z. Golab: Veneti/Venedi the oldest name of the Slavs, The Journal of Indo-European Studies, 1975;

nadaljevanje na 8. strani ■

Zadnja abonmajška predstava SSG

Korak za korakom, premiera za premiero, in že smo pred zadnjo abonmajško predstavo Slovenskega stalnega gledališča v Trstu. Od sobote, 18. maja, bo namreč gostovalo v Kulturnem domu Primorsko dramsko gledališče iz Nove Gorice s komedijo sodobnega angleškega avtorja Michaela Frayna Hrup za odrom (Noises off, 1982). Briljantna in duhovita komedija, v prevodu in dramaturgiji Alje Predan ter pod vodstvom režiserja Borisa Kobala, je prava uspešnica letošnje sezone Primorskega dramskega gledališča. Komedija, ki odtrga gledalca od vsakodnevnih skrbi in mu za dve urici ponudi sprostitve in smeh, ki ga vsi že hudo pogrešamo.

Vsebinska igra je zelo preprosta: neko gledališko skupino spoznamo v času, ko ustvarja gledališko predstavo, ko vanjo vlaga zadnje napore, saj je že generalka in do premiere manjka le še nekaj ur. Drugo dejanje, ki ga gledamo iz zakulisja (tistega mističnega in za gledalce vedno dražljivega), se dogaja po premieri, ko si igralci lahko dovolijo tudi drugačne »skrbi«. Prav te so pravzaprav tisto drugo, kar imenujemo v vsakdanjem življenju dvojnost igralčevega

življenja. Tu spoznamo vse stiske, navade in razvade, romance in tragedije igralskega poklica, ki nam na odru vedno kažejo drugačno, lepše lice, pa so vendar samo ljudje. V zadnjem dejanju spet gledamo predstavo po nekaj mesecih, ko je že popolnoma razsuta, ko je v njej nešteto improvizacij, da komaj še najdemo v njej nit prvotne vsebine. Gre za fenomen, ki ga poznajo vse gledališke hiše in o katerem je režiser Boris Kobal, prav ob premieri Hrupa za odrom dejal: »Običajno grem pogledat kaj se dogaja s predstavami, ki sem jih sam režiral. Včasih se kar zgrozim in se vprašam, če sem to in to predstavo resnično jaz režiral.«

Z režiserjem Kobalom so pri postavitvi komedije sodelovali scenograf Niko Matul, kostumografka Meta Sever, lektor Srečko Fišer in Andres Valdes za študij giba. Nastopajo pa Metka Franko, Ivo Barišič, Sergej Ferrari, Nevenka Sedlar, Dragica Kokot, Milan Vodopivec, Nevenka Vrančič, Jože Hrovat in Stane Leban.

Slovensko stalno gledališče obvešča cenjene abonente, da bodo za vse predstave Hrupa za odrom abonmaji združeni s prosto izbiro sedežev.

mah in srečanjih, ki so zelo važna za našo vas. V prvih številkah Vestnika beremo, da so bile pogosto na sporedu nogometne tekme med Britofom in Dolenjim Koncem, kolesarske dirke, streljanje s puško, balinanje, tučenje itd.

Od leta 1969 pa do danes je izšlo približno 130 števil Vestnika. Vseskozi sestavljajo upravni svet Edvard Hlede (odgovorni urednik), Boris Hladnik in Mirko Humar. Sodelavci pa so prihajali in odhajali. Kot že omenjeno, prinaša list novice, ki zanimajo prebivalce naše občine, pa tudi širšo politiko in se večkrat spuščajo v poglobljanje števerjanske preteklosti in zgodovine. Postal je v teh petnajstih letih vsem domač.

Zelo važno je dejstvo, da Vestnik prihaja bralcem brezplačno, le od časa do časa mu mnogi primaknejo liro, da pomaga izdajateljem kriti izdatke.

Vestnik je torej zelo važen pripomoček k življenju naše vasi, saj se je že veliko-

krat dogodilo, da so si razni vaščani izmenjavali mnenja prav po Vestniku, ki je skušal biti nepristranski.

Pozabil sem še omeniti, da napiše ob prazniku števerjanski župnik uvodno misel v Vestnik, v potrditev, da je Vestnik glasilo katoliškega društva.

Dandanes izhaja Vestnik v 600 izvodih in se v celoti odpošilja po pošti. Važen cilj, ki smo ga dosegli z Vestnikom, je ta, da je prisoten v vseh števerjanskih hišah in tudi v hišah tistih, ki so kakorkoli povezani s Števerjanom. Na ta način se Vestnik razpošilja tudi v Jugoslavijo, Avstrijo, Švico, Ameriko, Kanado, Anglijo in Avstralijo. Kar zadeva poštno stroške, pošiljamo danes Vestnik po poštni naročnini, ker so na tak način stroški manjši.

V Vestniku so zaželeni prispevki ne samo Števerjancev, temveč tudi prispevki drugih ljudi, ki tako potrdijo zanimanje za Števerjan in za njegove prebivalce.

Vestnik je obenem tudi zelo diskreten list, saj zanima le ožji krog ljudi in zato so možni razni članki, ki bi se v drugih časopisih zdeli neprimerni in smešni.

Glede tiskanja in tipkanja Vestnika pa naj povem, da ga sami tipkamo na matrice. Sodelavci so redko opravili višje šole, zato smo tudi velikokrat slišali opazke, da je manjvreden list, ker ima neredko tudi slovnične in tipkarske napake. Toda to se zgodi tudi pri večjih časopisih in revijah.

Danes je Vestnik nekoliko izboljššan in prinaša novice zlasti o dogodkih v naši fari.

Glede opreme Vestnika naj še povem, da je na naslovni strani slika števerjanske in jazbinske cerkve, ker je vestnik tudi glasilo za Jazbine. Sliko je izdelal vaški risar David Pintar.

Vsaka prva številka Vestnika v letu prinaša novice celotnega dogajanja iz prejšnjega leta in tudi slike so se zadnje čase pojavile v vsaki prvi številki Vestnika.

Slikarsko nagradno tekmovanje

KASTA, »Krožek absolventov slovenske trgovske akademije«, prireja deseto slikarsko nagradno tekmovanje ex tempore, ki bo letos 19. maja 1985 v Devinu. Vabilo velja tudi za mlade slikarje do 15. leta starosti.

Tehnika in slog sta poljubni, prav tako je dovoljena črno-bela tehnika. Mera platen: nadaljša stranica lahko doseže 120 cm, vendar celotna površina ne sme presežati enega kvadratnega metra.

Vsak udeleženec lahko predloži v žigovanje dve platni ali osnovi, vendar bo izročil le eno samo dokončano delo.

Žigovanje platen bo v Devinu — Osnovna šola J. Jurčič od 7.30 do 13.00.

Dela bo treba izročiti brez podpisa, brez okvirja in brez stekla, najkasneje do 15. ure. Ob 15.30 bo komisija ocenila izročena dela ter dodelila nagrade. Slikarski ex tempore bo ob vsakem vremenu.

Dela bodo razstavljeni v Gregorčičevi dvorani, ul. Sv. Frančiška 20, od 1. do 8. junija t.l.. Slikarji morajo opremiti svoje slike s podpisom, z okvirjem ali steklom ter s svojim naslovom in ceno dela. Tako opremljene slike je treba izročiti v Gregorčičevi dvorani od 17.00 do 19.00 v petek, 31. maja 1985.

Vse slikarje vabimo že sedaj na otvoritev razstave, ki bo v soboto, 1. junija 1985, v Gregorčičevi dvorani, ob 18. uri.

—□—

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE V TRSTU
OB 40-LETNICI OSVOBODITVE

MITING

Zamisel in izbor: Miroslav Košuta

Režija: JOŽE BABIČ

v četrtek, 23. maja ob 20.30 v Ljudskem domu v TREBČAH

Izšla je zadnja številka revije Pastirček

V teh dneh je izšla 8. številka otroške revije »Pastirček«. Z njo se zaključuje letošnji letnik.

Uvodnik, ki ga podpisujeta kratici L. Š. (Ljubka Šorli) je posvečen 40-letnici slovenskih šol na Primorskem. V njej je glavna urednica revije na kratek, a zato lapidaren način povzela zgodovino slovenske šole pri nas. Tako pravi: »Pogosto slišite in boste slišali, dragi otroci, o važnosti in pomenu proslav, ki jih letos prirejšo slovenske šole na Goriškem in Tržaškem. Učenci višjih razredov osnovnih šol in srednješolci ste pri urah zgodovine gotovo že veliko govorili o naši preteklosti v obdobju med prvo in drugo svetovno vojno, o fašističnem nasilju nad našimi ljudmi. Zato tudi veste, da je bila slovenska beseda v tistem času prepovedana, da je bila izgnana iz šol in uradov, da so bile ukinjene vse prosvetne organizacije. Slovenski učitelji so morali v notranjost Italije, v naše kraje pa so prihajali učitelji, ki niso razumeli slovenskega jezika. Ali si morete predstavljati, kako je bilo pri srcu našim otrokom v takih šolah? Ne samo, da jih italijanski učitelji niso imeli radi, hoteli so jih potujčiti, se pravi zatreti v njih zavest, da pripadajo slovenskemu narodu.

Slovenska beseda se je smela glasiti samo še v cerkvi. Zato so naši zavedni duhovniki zbrali otroke v zakristijah, kjer so jim s krščanskimi resnicami vcepjali v srca ljubezen do materinega jezika ter narodno zavest. Posojali so jim slovenske knjige, da so se iz njih učili brati in pisati.

Po končani vojni so bile slovenske šole pri nas spet uradno priznane. In te šole vzgajajo našo mladino v materinem jeziku že 40 let. Bodite ponosni nanje, dragi otroci, in ljubite slovensko besedo in slovensko kulturo. Bodite pa tudi iz

srca hvaležni tistim, ki so vam to neprecenljivo vrednoto ohranili z velikimi žrtvami, premnogi za ceno življenja.

To je torej uvodnik, ki nas uvede v branje osme številke »Pastirčka«. Sledita strani posvečeni 1. in 2. razredu osnovnih šol, za višjo stopnjo pa D. N. razlaga, seveda s potrebnimi primeri, kako iščemo v knjižnicah gradivo.

Na straneh, ki sta posvečeni duhovnim poklicem pa je govor o liturgičnih sodelavcih, kot so cerkovnik, organist in gospodinja v župnišču. Posebna stran pa je posvečena nedeljskim evangelijem, ki naj bralcem služijo v razmišljanje. Posebna rubrika je namenjena skavtom in poletnim taborom, ki jih pripravljajo za letošnje po-

ŠIRITE NOVI LIST!

letje. Zelo zanimiva je tudi stran posvečena primorskim ustvarjalcem. Tokrat je namenjena prvim slovenskim zapisom na zahodnem robu slovenskega ozemlja. Ljuba Smotlak je v tokratnem tržaškem sprehodu šla v Škedenj. Na zanimiv način nam predstavlja to tržaško predmestje in najpomembnejše kulturne in zgodovinske zanimivosti tega kraja.

Tudi v tej številki si mladi bralci »Pastirčka« lahko preberejo nekaj prav lepih pesmic in zgodbic. Nekaj strani pa je namenjenih številnim prispevkom solarjev. Zorko Harej pa je za tretjo stran platin uglasbil pesmico Ljubke Šorli »Cvetoči maj«.

Tako se je končalo tudi 39 leto izhajanja »Pastirčka« te prve otroške revije, ki jo je naša narodna skupnost izdala, ko so spet zaživele slovenske šole pred 40 leti.

Hubert Bergant:

Sakralna tradicija v slovenski glasbi

II.

Naši ljubitelji vokalne glasbe dobro poznajo motet »Dic Maria« za 4 soliste in štiriglasni zbor z obvezno spremljavo, enako kot motet »O quam pulchra«. Po poslušanju te skladbe bomo lažje razumeli opazko v mrliški knjigi, kjer je med drugim zapisano, »da v komponiranju desetero- in dvanajstero-glasnih skladb ni imel sebi enakega«. Glasbeno temeljito izobraženi »magister« Plavec si je torej, slično kot pred njim Gallus, izoblikoval slog, oprt na tradicijo beneške in nizozemske šole.

Morda še starejši od Plavca je bil DANIEL LAGKHNER (LACKNER). Rodil se je verjetno v 2. polovici 16. stoletja v Mariboru in umrl po letu 1607. O skladatelju ni veliko znanega. Kdor bi želel dobiti natančnejšo predstavo o njem, bi moral seči po knjigi Dragotina Cvetka: Zgodovina glasbene umetnosti na Slovenskem (prvi del, Ljubljana 1958) in zatem še po knjigi Hansa Joachima Moserja: Glasba v zgodnje evangelični Avstriji, ki je izšla v Kasslu štiri leta pred Cvetkovo v Ljubljani. Moser nam je znan po posebni in zanimivi knjigi o orgelski romantiki. Najmlajša študija o Danielu Lacknerju je delo Hellmuta Federhoferja, ki je izšla leta 1960. Avtor knjige, ki je bil direktor muzikološkega inštituta v Grazu, kasneje pa profesor v Mainzu, je dobro poznal našo glasbo in je med drugim sodeloval tudi s hrvaškim muzikologom in sklada-

teljem Almo Vidakovičem. Posebno študijo je namenil tudi reškemu skladatelju Vinku Jeliću.

Osnovni podatki, ki jih dobimo v teh študijah, nam povedo, da je bil Lackner organist in »Symphonista« v službi barona Losensteina v Loosdorfu v Spodnji Avstriji in da je izdal več zbirko, od katerih je morda najbolj znana »Zalna melodija« (Melodia funebris) iz leta 1601. Lackner je skladal cerkveno in posvetno glasbo.

Priznati moram in deloma tudi obžalovati, da sem rodnemu mestu posvečal več pozornosti na likovnem, kot na glasbenem področju. In vendar so v njem živeli ljudje, ki so z glasbo širili njegov ugled širom po svetu. V mislih imam skladatelja JANEZA KRSTNIKA DOLARJA (1620-1673), MIHAELA OMERZA (1679-1742), JAKOBA FRANČIŠKA ZUPANA (1734-1810), in orglarja PETRA RUMPLA (1787-1861), ki je bil rojen in je umrl v Kamniku.

Ustavimo se najprej za hip pri Janezu Krstniku Dolarju, ki je kot jezuit poučeval na gimnaziji svojega reda v Ljubljani, bil nato premeščen v Muffatovo mesto Passau (slavni skladatelj je živel od leta 1653-1704 in je šele po Dolarjevi smrti l. 1690 izdal svojo znamenito zbirko »Apparatus musicus organisticus«). Ko je Dolar umrl, je bilo Muffatu dvajset let; preden je prišel v Passau, je deloval na Dunaju, v Pragi in v Salzburgu. Osebnost skladatelja nista poznala. Dolarja so iz Passaua premestili na Dunaj,

kjer je vodil kapelo v cerkvi Am Hof. Cerkev, ki je bila prvotna karmeličanska, je prešla v roke jezuitov (odtod Dolarjevo službovanje v njej). Po požaru je bila cerkev povečana, zadnji pečat ji je dal leta 1662 arhitekt Carlo Antonio Carlone po italijanskih vzorih, kar je za jezuitski red razumljivo. Zadnjih deset let življenja se je torej Dolar lahko opajal nad lepoto cerkve. Zal niti sedanji kor, ki je bil zgrajen konveksno v cerkev, za glavno fasado, devetdeset let po mojstrovni smrti, niti orgle niso iz njegovega časa. Skladatelj, ki verjetno nikdar ni bil na Češkem, vsaj razpoložljivih podatkov o tem nimamo, je doživel šele po smrti, da so v prepisu našli njegove skladbe v Kromerizu in jih leta 1959 v Pragi izdali. To so njegovi Balleti e Sonate, ki so znane tudi našemu občinstvu. Čeprav bomo začuden, je vendarle res, da je isti avtor, kot je zložil lahkotno razgibane Ballete in Sonate, skomponiral tudi resnobno in hrepenečo skladbo za soliste, zbor in orgle »Miserere mei Deus«, ki je sestavljena iz 22 delov. Uokvirjata pa jo vstopni Miserere in zaključni Amen. Skladatelju je Gregor Dolničar dal vzdevek »Carniolus Lithopolitanus«.

V Kamniku se je rodil tudi skladatelj Mihael Omerza (1679-1742). Po končanem šolanju pri jezuitih in na teologiji je postal vikar v ljubljanski stolnici in kasneje župnik v Igu pri Ljubljani. Za časa njegovega bivanja v Ljubljani je komponiral oratorije, ki jih je nato izvajal Janez B. Höffer, ustanovitelj Akademije filharmonikov s svojim ansamblom. Omerza je pisal tudi glasbo za verske drame. Najbolj znani primeri tega Omerzinega ustvarjanja so: »Mater Dolorosa«, »Pastor bonus«, »David deprecans pro populo« in »Diva Magdalena poenitens«.

Sestava novih občinskih svetov

DEVIN - NABREŽINA

KPI: Giorgio Depangher (342 preferenc), Ivo Širca (296), Boris Iskra (250), Gian Paolo Sardagna (121), Stanislava Mokolè (104), Marino Vocci (69). Prva neizvoljena je Anna Maria Finocchiaro Depangher (41).

PSI: Vittorino Caldi (323), Alfredo Burgher (194), Igor Tuta (127). Prvi neizvoljen je Walter Ulcigrai (105).

Ssk: Bojan Brezigar (491), Marinka Terčon Brezigar (109), Martin Breclj (105). Prva neizvoljena je bila Leonida Gruden (87 preferenc).

MSI: Norberto Quadracci (38).

PSDI: Gianattilio Certo (70).

LpT: Giuseppe Baici (48).

KD: Rita Contento (255), Sonia Cerovaz Greblo (225), Giovanni Gobbo (214), Claudio Bussani (203), Rita Gardossi To-

dar (200). Prvi neizvoljen je bil Gianfranco Bettio (141).

DOLINA

KPI: Edvin Švab (867), Robert Ota (245), Stojan Sancin (227), Boris Kocijančič (205), Silvana Mergiani Mondo (205), Germano Švara (183), Boris Mihalič (172), Dionisio Gerbassi (118), Silvano Klabjan (111), Marta Bogatec (96), Aldo Bandi (90).

PSI: Marino Pečenik (197), Franco Creatin (100), Claudio Coffoli (62).

Ssk: Sergij Mahnič (177), Alojz Tul (104), Boris Gombač (111).

KD: Roberto Drozina (92), Federico Bevilacqua (52), Roberto Raffaele (94).

ZGONIK

Napredna lista: Miloš Budin, Tamara Blažina Simoneta, Aleksej Briscich, Ivan Colja, Anton Furlan, Josip Guštin, Cvetka Jankovič Obad, Igor Milič, Boris Pegan, Srečko Colja, Zarko Šuc.

Ssk: Zoran Rupel, Srečko Gruden in Srečko Štolfa.

REPENTABOR

Napredna lista: Pavel Colja, Sonja Baiss Marucelli, Dominik Bizjak, Vincenc Bevilacqua, Dušan Guštin, Karlo Gregorretti, Aleks Križman, Zmaga Milič Lazar, Aldo Škabar, Ivan Škabar, Alojz Škabar, Egon Skrk.

Ssk: Emil Guštin, Edi Guštin, Franko Pisani.

NATEČAJ »R. LIPIZER«

SPREJET V MEDNARODNO ZVEZO GLASBENIH NATEČAJEV

Skupščina delegatov »Fédération des Concours Internationaux de Musique«, ki se je sestala v Zenevi 19. in 20. aprila letos, je soglasno sklenila, da sprejme za člana Federacije tudi Mednarodni violinski natečaj »Premio Rodolfo Lipizer« iz Gorice. Tako priznanje je res kakovostno, saj ga ni lahko doseči. To dokazuje dejstvo, da šteje Federacija le 73 članov in je svetovnega značaja. Da se doseže vključitev (ki je zelo koristna, da se natečaj spozna in ovrednoti v svetovnem merilu), je potrebna visoka profesionalna raven bodisi sodnikov kakor tudi nastopajočih, kakovosten in zahteven program izvajanih skladb in sloves goriškega glasbenega ustvarjalca in pedagoga, po katerem nosi društvo ime.

Predsednik kulturnega društva »R. Lipizer« prof. Qualli in njegovo vodstvo, katerima gre zaslug za delo in dosežanje dosežke, katere je društvo doseglo z vztrajnim delom, zmožnostjo in navdušenjem, so upravičeno ponosni nad dosežkom, ki daje Gorici, deželi in državi sami ugled.

Priznanje smatrajo tudi kot spodbudo za še boljše in kvalitetnejše delovanje, da bo natečaj smatrala za svoj ne le publika, ki se je vedno lepo odzvala, ampak tudi javne uprave mesta in dežele.

IV. natečaj »Lipizer« bo letos od 10. do 15. septembra. Na tajništvu v ul. don Bosco 91, Gorica, tel. (0481) 34775, je na razpolago pravilnik. E. L.

Izdajatelj: Zadruga z o. z. »Novi list« — Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157 — Odgovorni urednik: Drago Legiša — Tiska tiskarna Graphart. Trst, ulica Rossetti 14. tel. 772151

NOVO POGLAVJE

O ZGODOVINI SLOVENCEV

■ nadaljevanje s 6. strani

— V. V. Ivanov, V. N. Toporov, o drevnih slavjanskih étonimach (Osnovnye problemy i perspektivy), Slavjanske drevnosti, Étnogenez, Kiev, 1980.

Preseneča, da je celo v Kievu, torej v SZ in vzhodnih državah, zgodovinarje manj ohromljeno kot pa pri Slovencih. In če pomeni moderen, biti odprt za nova spoznanja, je duhovno in miselno zaostajanje Slovencev za svetom naravnost zastrašujoče.

Po Omerzinem zgledu je pisal oratorije tudi Ljubljčan Janez Bertold pl. Höffer (1667-1718), ki se je pri svojem komponiranju večinoma posluževal biblične snovi. »Potrpežljivi Job«, »Smrt in življenje«, »Magdalenino spreobrnjenje« so najboljše primeri Höfferjevega oratorijskega ustvarjanja.

Še bolj obžalovanja vredno se mi zdi dejstvo, da sem se v mladostnem kamniškem obdobju le površno zavedal Zupanovega delovanja in vendar je moj gimnazijski profesor Ivan Zika v Slovincu že 30.1.1938 objavil članek o tem mojstru. Kot 200 let pred menoj Zupan sem ure in ure predsedel za orglami v cerkvi, ki jo je dal zgraditi kamniški župnik baron Maksimilijan Rasp, član Academiae Operosorum. Rasp se je znal obrniti na pravega arhitekta. To je bil Gregor Maček, ki je kot polir sodeloval pri gradnji ljubljanske stolnice. Na čigavih orglah je igral Zupan v Kamniku, žal ne vemo. Sedanje Milavčeve orgle iz leta 1913 imajo še, deloma preoblikovano staro omaro, ki z nekaterimi elementi spominja na Rumplove orgle. Vendar je bil Rumpel premlad, da bi zgradil »Zupanovo glasbilo«, saj je bil ob skladateljevi smrti star komaj 23 let, ob nastopu skladateljeve službe v Kamniku pa se niti ni še rodil. O pravem mojstru, ki je morda prišel iz Ljubljane, lahko zaradi med zadnjo vojno izgubljenega arhiva samo ugibamo.

V Kamniku je Zupan leta 1760 postal magister in regens chori v skoraj novi župnijski cerkvi. V letih 1762-65 je naš mojster poučeval v semenišču pri Petru Pavlu Glavarju v Komendi. Od povratka iz Komende je do smrti ostal v Kamniku. Pri njegovem delovanju v tem mestu mu je zvesto stalo ob strani Cecilijino društvo,

ki je delovalo preko 160 let. Po uspehu njegove žal neohranjene opere »Belin« so se simpatije brumnih meščanov do vrlega magistra glasbe ohladile. To dejstvo in reorganizacija kamniške dekanije sta bila razlog, da so se Zupanovi dohodki znižali od prvotnih 310 goldinarjev na 131 goldinarjev.

Med Zupanovimi skladbami naj omenim Misso ex C, Lythanie in g, Regina coeli - Salve Regina. Njegova je tudi štiriglasna skladba za zbor in orkester »The Deum laudamus«. V svojem času ni bil zaman imenovan »Egregius compositor et musicus«.

Zupan je v Kamniku stanoval na Šutni št. 42, torej v neposredni bližini cerkve. Samo štiri številke od njega je stanoval orglar Peter Rumpel (tj. na št. 46). Pred hišo je imel ograjo iz orgelskih cevi kot mojster Zanin v Codroipu pri Vidmu. Orgle ni postavljajl samo v Sloveniji (največ v okolici Kamnika), temveč tudi na Hrvaškem, Koroškem in celo na Madžarskem. Čeprav so večino njegovih orgel predelali ali celo odstranili, na Zalah v Kamniku Rumplove orgle iz leta 1855 še vedno s svojimi arhaično-žalostnimi zvoki sodelujejo pri poslednjem slovesu od umrlih.

Ze v Zupanovem ustvarjanju opažamo prodor novega, klasičnega stilnega hotenja v naše kulturne centre. Najbolj na tekočem so bili na koru ljubljanske stolnice, kjer so imeli na sporedu tudi dela AMADEUSA IVANČIČA. Njegovih natančnih življenjepisnih podatkov za sedaj še ne poznamo, strokovnjaki pa domnevajo, da se je rodil na začetku osemnajstega stoletja. Ivančič je kot pavlinec-eremit deloval v samostanu Maria Trost pri Gradcu in postal kasneje celo organist v graški stolnici. Poleg »Missae pa-

storitae«, ki so jo izvajali tudi v Ljubljani, so znane še naslednje njegove maše: »Missa festiva«, »Missa solemniss«, »Missa s. Ambrosii« itd. Ivanschitz, kot so Avstrijci imenovali našega Ivančiča, je pisal po okusu in običaju časa tudi oratorije, simfonije, divertimente, sonate in podobne skladbe.

V Ljubljani rojeni FRANC POLLINI, ki se je šolal pri Mozartu na Dunaju in nato še v Milanu, se je posvetil klavirski glasbi, vendar je napisal tudi večje vokalno-instrumentalno delo »Stabat mater«.

Cerkveno in posvetno glasbo sta v klasičnem obdobju pisala še dva avstrijska skladatelja, in sicer ANTON HÖLLER in LEOPOLD FERDINAND SCHWERDT. Žal se njuna dela niso ohranila.

Poleg Avstrijcev so v tem času delovali pri nas tudi češki glasbeniki. Med njimi je bil JAN SLAVIK (1787-1842), ki je deloval na Notranjskem, Dolenjskem in Primorskem ter je med drugim napisal 30 maš, ki se žal niso ohranile.

Daleč pomembnejši od Slavika je bil GAŠPAR MAŠEK (1794-1873), ki se je rodil v Pragi v družini organista Vincenca. Naravno je torej, da je tudi Gašpar postal najprej organist in to pri cerkvi sv. Nikolaja v Pragi, nato kapelnik v Grazu, nakar je pomembno glasbeno mesto zasedel v Ljubljani, kjer se mu je leta 1831 rodil, za nas tako pomembni sin Kamilo. Gašpar, ki je dobro obvladal kompozicijsko tehniko, je napisal več maš, rekviemov, ofertorijev, gradualov, skratka skladb za stalno cerkveno uporabo. Med mašami je vsekakor najpomembnejša »Missa solemniss«.

(Dalje)